

Het Congres van Lokale en Regionale Overheden van de Raad van Europa

Informatiebrochure

Democratie, goed bestuur en mensenrechten in Europa op lokaal en regionaal niveau

Vraagstukken die in Nederland centraal staan op het gebied van democratie, de autonomie van decentrale overheden en het bevorderen van mensenrechten en een inclusieve samenleving, spelen ook in gemeenten en provincies elders in Europa. Ook zijn er overkoepelende Europese trends die invloed hebben op de lokale democratie in Nederland. Om die reden is het belangrijk om kennis en ervaringen uit te wisselen in deze Europese context.

Het Congres van Lokale en Regionale Overheden (het Congres) is één van de overlegorganen waarin het uitwisselen van kennis en ervaring op Europees niveau mogelijk is. Het Congres is een onderdeel binnen de Raad van Europa, de organisatie die is gericht op de bevordering van democratie en de bescherming van mensenrechten en de rechtsstaat in Europa.

Organisatie Raad van Europa

De Raad van Europa is een internationale organisatie, gevestigd in Straatsburg. Er zijn 47 landen lid van de Raad van Europa. Dit betreft alle landen van het Europese continent, inclusief Rusland en Turkije, met uitzondering van Wit-Rusland en Vaticaanstad. De Raad van Europa biedt een permanente structuur voor dialoog tussen de 47 lidstaten die in geen enkel ander forum over deze thema's bij elkaar komen. Deze dialoog vindt plaats via diverse organen, waarvan de belangrijkste zijn:

Europees Hof voor de Rechten van de Mens

Bij het Europees Hof kunnen personen een zaak aanhangig maken wanneer zij van mening zijn dat hun rechten binnen het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM) worden geschonden.

Het Comité van Ministers

Het Comité van Ministers bestaat uit de 47 Ministers van Buitenlandse Zaken. Het Comité kan individuele landen aanspreken op schendingen van Europese verdragen. Ook gaat het Comité van Ministers na of uitspraken van het Europees Hof worden nageleefd.

De Parlementaire Assemblée

Vertegenwoordigers van nationale parlementen uit de lidstaten nemen deel in de Parlementaire Assemblée. In dit forum worden rapporten met adviezen voorbereid en aangeboden aan het Comité van Ministers.

Het Congres van Lokale en Regionale Overheden (Congres)

Het Congres is een politiek forum voor lokale en regionale bestuurders uit de 47 lidstaten. Zij adviseren het Comité van Ministers over democratie, goed bestuur en mensenrechten op lokaal en regionaal niveau. Het Congres telt in totaal 324 leden en 324 plaatsvervangende leden. Gezamenlijk vertegenwoordigen zij meer dan 200.000 gemeenten en regio's. Daarnaast zijn er 47 jongerenvertegenwoordigers die aan de vergaderingen van het Congres kunnen deelnemen. Tijdens de vergaderingen kunnen zij in gesprek met de bestuurders om het perspectief van jongeren te laten horen.

Doelstellingen van het Congres

Het Congres van Lokale en Regionale Overheden heeft als doel om democratie, goed bestuur en mensenrechten op lokaal en regionaal niveau te waarborgen en bevorderen. Het Congres schrijft hierover rapporten, opinies en aanbevelingen voor het Comité van Ministers. De voortgang van implementatie van deze stukken wordt door het Congres nauwlettend gevolgd.

Bevorderen van lokale en regionale democratie

Het bevorderen van lokale en regionale autonomie en democratie wordt gerealiseerd aan de hand van het Europees Handvest voor Lokale Autonomie. Dit Handvest is een juridisch bindend instrument, dat zich richt op het beschermen van lokaal bestuur aan de hand van afgesproken standaarden. Het is geratificeerd door alle 47 lidstaten van de Raad van Europa. In Nederland is dit Handvest zowel op gemeenten als provincies van toepassing. Veel rapporten, adviezen en aanbevelingen aan het Comité van Ministers zijn gegrond op dit Handvest, zodat individuele lidstaten kunnen worden aangesproken op eventuele schendingen hiervan.

Een manier waarop dit gedaan wordt, is via de zogeheten monitoringsbezoeken. Daarbij wordt elke vijf jaar de lokale en regionale autonomie van de lidstaten onder de loep genomen. Dit wordt gedaan via een monitoringsmissie die het land bezoekt en gesprekken voert met gemeenten, provincies, ministers, nationale parlementen en onafhankelijke overheidsorganisaties (zoals Ombudsman). Op basis van de gesprekken wordt een rapport geschreven, dat aan het Comité van Ministers wordt aangeboden. Daarnaast nemen congresdelegaties ook lokale en regionale verkiezingen in de lidstaten waar, om te rapporteren over eventuele ongeregelheden die ten koste gaan van democratische en transparante verkiezingen.

Goed bestuur

Goed bestuur op lokaal en regionaal niveau wordt geanalyseerd aan de hand van vergelijkend onderzoek op verschillende thema's, zoals burgerparticipatie, interbestuurlijke samenwerking en integriteit. Rapporten worden voorbereid aan de hand van vergelijkingen van wetgeving, aanpak en vernieuwende methodes in de verschillende lidstaten. Goede voorbeelden en handvatten worden verzameld en aanbevelingen worden geformuleerd.

Mensenrechten

De lokale en regionale dimensie van mensenrechten is een belangrijke prioriteit voor het Congres. Naast een analyse van hoe dit thema wordt opgepakt in de lidstaten op decentraal niveau, worden ook actuele schendingen van mensenrechten op decentraal niveau aan de kaak gesteld. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de rechten van LBHTI+-personen of aan het recht op onderwijs.

Structuur van het Congres

Plenaire vergadering

Twee keer per jaar komen alle 324 leden van het Congres bijeen tijdens de plenaire vergaderingen in Straatsburg. Daarin worden de rapporten en aanbevelingen besproken, in stemming gebracht en definitief vastgesteld.

Commissies

Vorbereiding van rapporten en aanbevelingen gebeurt in de drie commissies van het Congres (de monitoring-, governance- en current affairs-commissie). De commissies komen twee keer per jaar bijeen.

Monitoringcommissie

De monitoringcommissie is verantwoordelijk voor de toetsing van de naleving van het Europees Handvest op het gebied van de lokale autonomie, door middel van onderzoeksmisssies in verschillende lidstaten en het opstellen van rapporten en aanbevelingen.

Governance commissie

In deze commissie worden rapporten opgesteld die te maken hebben met goed bestuur, zoals grensoverschrijdende samenwerking, integriteit en financiën van lokale en regionale overheden.

Current affairs commissie

In de current affairs commissie worden actuele thema's behandeld. Het gaat daarbij bijvoorbeeld over gendergelijkheid, jeugdparticipatie en integratie.

De Nederlandse delegatie: activiteiten en samenstelling

De deelname van Nederlandse bestuurders in de delegatie stimuleert bewustwording en helpt om Nederlandse gemeenten en provincies te spiegelen aan die in andere landen. Het grote internationale netwerk en de mogelijkheid om ervaringen uit te wisselen biedt kansen voor Nederlandse decentrale overheden. Nederlandse gemeenten en provincies hebben zo toegang tot veel kennis en ervaring uit andere landen. Tegelijkertijd worden Nederlandse standpunten door de delegatie uitgedragen. De Nederlandse delegatie bestaat uit zeven leden en zeven plaatsvervangende leden, bestaande uit gemeentelijke en provinciale bestuurders. Ook is een jongerenvertegenwoordiger lid van de Nederlandse delegatie. De delegatie wordt ondersteund door VNG en IPO.

Speerpunten van de Nederlandse delegatie

De Nederlandse delegatie neemt deel aan monitoringbezoeken die naleving van het eerdergenoemde Handvest toetsen. Ook doen de leden regelmatig mee aan verkiezingswaarnemingen. De leden zijn ook actief betrokken bij de behandeling van thema's als burgerparticipatie, integratie en mensenrechten op decentraal niveau. De prioriteiten van de delegatie worden jaarlijks bepaald aan de hand van de Europese agenda's van VNG en IPO.

Democratie, mensenrechten en goed bestuur zijn zaken waar wij ons in de eigen gemeente of provincie actief voor inzetten. Dat geldt ook voor vele andere gemeenten en regio's in Europa. Het Congres voor lokale en regionale overheden biedt ons de mogelijkheid om hierover het gesprek te voeren, kennis te delen en ervaringen uit te wisselen. Daarmee draagt de Nederlandse delegatie bij aan het versterken van lokale en regionale overheden in Europa, maar ook binnen Nederland. Want de kennis en ervaringen die worden gedeeld, kunnen wij weer meenemen naar de eigen gemeente of provincie.

Harald Bergmann, voorzitter van de Nederlandse delegatie naar het Congres

Samenwerking

De Nederlandse delegatie werkt veel samen met andere delegaties in het Congres. Daarnaast is er binnen Nederland samenwerking met het Ministerie van Buitenlandse Zaken, de Permanente Vertegenwoordiging in Straatsburg en de Eerste- en Tweede Kamerleden die lid zijn van de Parlementaire Assemblee. Ook wordt samengewerkt met maatschappelijke organisaties.

Nederlandse delegatie naar Congres van Lokale en Regionale overheden

Harald Bergmann Burgemeester Middelburg Delegatieleider Lid Monitoring commissie		Leen Verbeek Commissaris van de Koning provincie Flevoland Voorzitter van het Congres Plv. delegatieleider	
Joris Bengevoord Burgemeester Winterswijk Lid Monitoring commissie		Jan Markink Gedeputeerde provincie Gelderland Lid Governance commissie	
Brigitte van den Berg Wethouder Beverwijk Lid Current Affairs commissie		Vacante positie voor een provinciaal bestuurder	
Wilma Delissen – van Tongerlo Burgemeester Peel en Maas Lid Governance commissie		Axel Boomgaars Wethouder Ouder-Amstel Plv. lid Monitoring commissie	
Arno Brok Commissaris van de Koning Provincie Friesland Plv. Lid Monitoring commissie		Arinda Callewaert Burgemeester Bergeijk Plv. lid Current Affairs commissie	
Nienke Homan Gedeputeerde provincie Groningen Plv. lid Monitoring commissie		Marina Starmans Burgemeester Dongen Plv. lid van de Governance commissie	
Jetta Klijnsma Commissaris van de Koning provincie Drenthe Plv. lid Current Affairs commissie		Sam Bogerd Jongerenvertegenwoordiger	

Meer weten?

Voor meer informatie over de Nederlandse delegatie naar het Congres kunt u contact opnemen met de delegatiecoördinatoren.

Bert van Vijfeijken

Vereniging Nederlandse Gemeenten

delegation.congress@vng.nl

www.vng.nl

Alain Hubers

Interprovinciaal Overleg

Alain.Hubers@flevoland.nl

www.iponl.nl

Voor meer informatie over het Congres kunt u terecht op de website: www.coe.int/congress.

Maart 2021

Photo credit © Council of Europe